

Innlegg Ole-Andreas Elvik Næss

Norge er et skatteparadis for de superrike

Jeg har sett på regnskapene og skatteinnbetalingene i Bjørn Dæhlies og Petter Stordalens selskaper. De viser hvorfor vi ikke kan diskutere formuesskatt uten å ta med at annen kapital-skatt i Norge er lav.

Ole-Andreas Elvik Næss

Ole-Andreas Elvik Næss, forsker ved Samfunns- og næringslivsforskning (SNF), NHH

● I Norge er det gunstig å være veldig rik. Det norske skattesystemet er lagt opp slik at mange av de rikeste i Norge betaler lite skatt.

Formuesskatten får veldig mye plass i den offentlige diskusjonen, men ofte betaler de rikeste så lite annen skatt at den totale skatten på kapital er mye lavere i Norge enn i mange andre land.

Et par høyprofilerte eksempler viser hvordan dette fungerer i praksis.

Petter Stordalen påstår for eksempel at han betaler sin skatt med glede, men det kan virke som om gleden kommer fra å minimere skattebetalingen. Leser man konsernregnskapet kan det virke som konsernet hans betaler mye i skatt, men realiteten er en annen.

Jeg søkte gjennom alle de over 100 selskapene i konsernet hans i 2018 for å finne ut hvor mye de faktisk betalte i skatt. I 2018 var det regnskapsmessige overskuddet i konsernet hans på godt over én milliard kroner, men jeg finner kun svært små skatteinnbetalinger.

Stordalen betalte derimot noen millioner i formuesskatt i 2018, noe som gjør at for-

↑ Petter Stordalen og Bjørn Dæhlie har ikke gjort noe feil eller ulovlig, de har kun fulgt de vedtatte skattereglene. De totale kapitalanskattene i Norge er nemlig lave, skriver Ole-Andreas Elvik Næss. Foto: Gorm K. Gaare/Stina Stjernkvist

Det er ikke rart at man betaler sin skatt med glede når man betaler så lite i skatt

muesskatten utgjør nesten all skatt han betaler. Men ifølge bladet Kapital hadde Stordalen en reell formue på 26 milliarder i 2018, så mesteparten av formuen slipper unna skattlegging.

Bjørn Dæhlie hevder også at han betaler sin skatt med glede, så lenge han slipper formuesskatt. Selskapet hans, Sisa as, har de siste 15 årene hatt et regnskapsmessig overskudd på 436 millioner kroner og betalt cirka to prosent skatt på overskuddet.

Det er ikke rart at man betaler sin skatt med glede når man betaler så lite i skatt. Nå er det nok noen av underselskapene som også har betalt skatt, men samtidig er det grunn til å anta at den reelle verdiøkningen har vært større enn det regnskapet tilsier.

Stordalen og Dæhlie har ikke gjort noe feil eller ulovlig, de har kun fulgt de vedtatte skattereglene. De totale kapitalanskattene i Norge er nemlig lave. Land som Storbritannia, Danmark og USA har mye høyere kapi-

talskatt – målt som andel av brutto nasjonalprodukt (bnp) – enn Norge.

Det finnes som kjent mange måter å skattlegge kapital på. Man kan legge skatten på inntektene som kapitalen gir, eller så kan man skattlegge formuen, eksemplifisert ved formuesskatt, arveavgift og eiendomsskatt. Fordi andre land skattlegger arv og eiendom mye mer enn Norge, så er også den totale skatten på formue lavere i Norge enn i Storbritannia og USA.

Vi kan derfor ikke diskutere formuesskatt uten å ta hensyn til at de andre kapitalanskattene i Norge er lave.

Tilhengerne av formuesskatt anerkjenner at formuesskatt, i likhet med andre skatter, kan ha uheldige virkninger. Men når næringslivet argumenterer med at formuesskatten er mer skadelig enn andre kapitalanskatter, er det ikke veldig troverdig all den tid de har brukt mye krefter på å redusere de andre kapitalanskattene.

Selskapskatten er nylig blitt redusert, og Høyre-regjeringen fjernet arveavgiften i 2014.

Hvis arveavgiften gjeninnføres nå, vil den ikke bidra til å skattlegge de aller rikeste. I mellomtiden har nemlig Petter Stordalen og Co. allerede overført formuene sine skattefritt til barna.